

EUROPSKI
REVIZORSKI
SUD

**Govor
8. listopada 2026.**

Govor Tonyja Murphyja, predsjednika Europskog revizorskog suda

Predstavljanje godišnjeg izvješća Suda za 2025.

Odbor za proračunski nadzor – Europski parlament

8. listopada 2026.

Prednost ima izgovorena inačica.

Poštovani predsjedniče,

uvažene zastupnice i uvaženi zastupnici,

poštovani povjereniće,

veliko mi je zadovoljstvo govoriti danas pred ovim odborom i predstaviti vam ključne nalaze i glavne poruke godišnjeg izvješća Europskog revizorskog suda za 2025. Sa mnom je i ovaj put moj cijenjeni kolega Jan Gregor, čija je zadaća nadgledati revizijske aktivnosti i pripremu godišnjeg izvješća.

Godišnje izvješće najvažnija je publikacija Europskog revizorskog suda (Sud). Za njegovu izradu upotrebljava se otprilike 50 % resursa Suda te je potrebno ulaganje znatnog vremena, stručnog znanja i napora osoblja i članova Suda.

U njemu se iznose korisni uvidi u proračun EU-a i razna područja politika koje on obuhvaća. Osim naših revizija usklađenosti i uspješnosti utvrđujemo rizike, dijelimo stečeno znanje i dajemo praktične preporuke. Neovisnim procjenama želimo pružiti potporu Parlamentu i drugim institucijama EU-a u obavljanju njihovih uloga donositelja odluka i suzakonodavaca, čime doprinosimo tome da se javnim sredstvima dobro upravlja, da se ona troše u skladu s pravilima i da se odluke u tom području temelje na pouzdanim dokazima.

Trenutačno se oblikuje jedna važna odluka. Naime, u tijeku su pregovori o sljedećem višegodišnjem financijskom okviru (VFO).

Nije riječ samo o raspravi o veličini sljedećeg proračuna EU-a, nego i o tome kako će se taj proračun financirati, provoditi i kontrolirati te hoće li moći ispuniti očekivanja koja se pred njega stavljaju.

Zbog toga su nalazi i preporuke Suda posebno važni baš u ovom trenutku. U godišnjem izvješću Suda ne procjenjuje se samo izvršenje trenutačnog proračuna, već se u njemu iznose i pouke za osmišljavanje sljedećeg.

Danas ću predstaviti glavne nalaze godišnjeg izvješća za 2025., zajedno s relevantnim zaključcima iz nedavnih i aktualnih aktivnosti Suda. Međutim, osvrnut ću se i na posljedice tih zaključaka za sljedeći VFO.

Koji su ključni zaključci iz našeg godišnjeg izvješća za 2025.?

Kad je riječ o računovodstvenoj dokumentaciji EU-a za 2025, izražavamo pozitivno mišljenje te potvrđujemo da ona vjerno prikazuje financijsko stanje Unije. Međutim, skrećemo pozornost na prelazak na novi financijski IT sustav Komisije, koji je uzrokovao računovodstvene pogreške zbog kojih su bili potrebni ručni ispravci i usklađivanja te dodatne revizijske aktivnosti.

Utvrdili smo i da postoje različiti način postupanja s pozajmljenim iznosima u proračunu EU-a i njegovim financijskim izvještajima. Posljedica toga su viškovi u proračunu, dok se u računovodstvenoj dokumentaciji za tu godinu navodi manjak ili negativan gospodarski rezultat.

I ove godine izražavamo pozitivno mišljenje o prihodima EU-a, u kojima nije bilo značajnih pogrešaka. Kao i prethodnih godina naše mišljenje ne obuhvaća iznose koji su izgubljeni zbog neprijavljivanja carina i poreza u punom iznosu ili izbjegavanja njihova plaćanja, jer se naše mišljenje može temeljiti isključivo na prijavljenim iznosima.

Kad je riječ o rashodima, dugoročni proračun EU-a uključuje tradicionalne rashode u sklopu višegodišnjeg financijskog okvira i financiranje u okviru instrumenta NextGenerationEU. Financiranje iz instrumenta NGEU prije svega uključuje Mehanizam za oporavak i otpornost, tj. RRF, na koji se primjenjuje drukčiji model provedbe u odnosu na VFO, jer plaćanja ovise o dostizanju ključnih etapa i ciljnih vrijednosti.

Zbog toga još jedanput izražavamo dva zasebna mišljenja o pravilnosti rashoda: jedno za tradicionalne rashode iz proračuna EU-a, a drugo za rashode iz RRF-a.

Za početak par riječi o tradicionalnim rashodima iz proračuna EU-a.

Procijenjena stopa pogreške koju smo utvrdili povećala se 2025. na 3,8 %, u odnosu na 3,6 % koliko je iznosila 2024. To je iznad praga značajnosti koji Sud primjenjuje. Budući da su utvrđene pogreške bile značajne i raširene, sedmu godinu zaredom izražavamo nepovoljno mišljenje o proračunskim rashodima EU-a.

Procijenjena stopa pogreške nije mjerna jedinica za prijevaru, neučinkovitost ili nesvrhovito trošenje novca. Radi se o procjeni iznosa novca koji je iskorišten protivno pravilima EU-a i nacionalnim pravilima.

Naša revizija obuhvatila je rashode u ukupnom iznosu od 130,8 milijardi eura u okviru općeg proračuna. Najveći udio u stopi pogreške koju smo utvrdili odnosio se na područje „Prirodni resursi i okoliš”, za koje je stopa pogreške procijenjena na 3,9 %, dok je 2024. bila procijenjena na 2,6 %. **Više od 95 %** rashoda u okviru tog naslova **odnosi se na zajedničku poljoprivrednu politiku**, pri čemu se pogreške kreću od prijave neprihvatljivog zemljišta do netočnog izračuna prava na plaćanje. Za područje „Kohezija, otpornost i vrijednosti” procijenjena stopa pogreške iznosila je 6,6 %, dok je 2024. iznosila 5,7 %. Ta dva područja potrošnje zajedno čine gotovo dvije trećine rashoda obuhvaćenih revizijom koju je proveo Sud.

Najčešće pogreške koje je Sud utvrdio u proračunu EU-a pogreške su povezane s prihvatljivošću, kao što su neprihvatljivi troškovi, projekti i korisnici ili neprihvatljive aktivnosti. U njih se ubrajaju i nepoštovanje postupaka javne nabave i dodjele bespovratnih sredstava te nepostojanje popratne dokumentacije.

Što ti nalazi znače za sljedeći VFO?

Poruka koja se da iščitati iz tradicionalnih rashoda iz proračuna EU-a jasna je: stope pogreške i dalje su iznad praga značajnosti te su pogreške i značajne i raširene.

Zajednička poljoprivredna politika (ZPP) i kohezijska politika najviše doprinose utvrđenoj stopi pogreške.

Ti nalazi upućuju na neusklađenost s pravilima EU-a i nacionalnim pravilima te na nedostatnu djelotvornost postojećih okvira za kontrolu. Pokazuju i da se još ne možemo u potpunosti osloniti na rad nacionalnih tijela.

Prikupili smo opsežne dokaze koji ozbiljno dovode u pitanje pouzdanost njihova rada i ograničavaju mjeru u kojoj se na njega moguće osloniti. Utvrdili smo i mnoge pogreške koje su ta tijela trebala otkriti, ali nisu.

Istodobno smo svjesni toga da mnoga nacionalna revizijska tijela djeluju pod znatnim pritiskom te da se stalno suočavaju s izazovima povezanim s nedostatkom kapaciteta.

Prijedlozi za novi VFO dali bi tijelima država članica veću odgovornost za upravljanje sredstvima EU-a i pružanje jamstava o njihovoj pravilnoj upotrebi unatoč tome što se na njihova sadašnja tijela i sadašnje sustave za pružanje jamstava još nije moguće osloniti u mjeri u kojoj je to potrebno.

Spajanje zajedničke poljoprivredne politike (ZPP) i kohezijske politike u jedinstveni europski fond radi pojednostavnjenja i veće fleksibilnosti vjerojatno će prenijeti administrativno opterećenje s Komisije na države članice i korisnike te povećati rizik od pogrešaka.

Veća fleksibilnost stoga se ne bi smjela ostvariti nauštrb predvidljivosti.

Pojednostavnjivanjem bi se nepotrebno administrativno opterećenje trebalo smanjiti, a ne jednostavno prebaciti na druge subjekte. Osim toga, njime se ne smije oslabiti odgovornost.

Mehanizam za oporavak i otpornost

Način primjene Mehanizma za oporavak i otpornost (RRF) razlikuje se u odnosu na uobičajeni proračun. Plaćanja ovise o dostizanju ključnih etapa i ciljnih vrijednosti te se on temelji na modelu financiranja koje nije povezano s troškovima, a ne na stvarnim troškovima i usklađenosti s pravilima EU-a i nacionalnim pravilima. Zbog toga rezultati

ostvareni u okviru RRF-a nisu usporedivi s uobičajenim proračunskim rashodima te stoga o njemu izražavamo zasebno revizorsko mišljenje.

Budući da se očekuje da će novi VFO u velikoj mjeri biti oblikovan po uzoru na RRF, naši su nalazi o tom instrumentu od ključne važnosti. U njima ističemo znatne nedostatke koji se ne bi smjeli ponoviti.

Za 2025. rashodi iz RRF-a iznosili su 45,4 milijarde eura. U isplatama za devet država članica utvrdili smo slučajeve u kojima ključne etape i ciljne vrijednosti nisu bile dostignute u zadovoljavajućoj mjeri, kao i probleme povezane s dvostrukim financiranjem i razdobljem prihvatljivosti za RRF.

Utvrdili smo i nedostatke u načinu na koji su ključne etape i ciljne vrijednosti osmišljene te slabosti u Komisijinu praćenju. Osim toga, ponovno naglašavamo postojane nedostatke povezane s pouzdanošću sustava kontrole u državama članicama. Na temelju navedenog izražavamo uvjetno mišljenje o rashodima iz RRF-a.

Utvrdili smo da su u određenim slučajevima prethodno dogovorene ključne etape i ciljne vrijednosti izmijenjene na način da su smanjena obećana ostvarenja koja su države članice morale postići u skladu sa svojim planovima oporavka.

Posebno nas zabrinjava činjenica da su neke izmjene planova podnesene tek nakon što su dostavljeni izvorni zahtjevi za plaćanje i dok je Komisija te zahtjeve još ocjenjivala.

Izmjene su zatim usvojene prije nego što su odobrena završna plaćanja, čime su ostvarenja usklađena s onima koja su stvarno postignuta, a ne s onima koja su prvotno bila dogovorena, te nisu utjecale na povezano plaćanje. U mnogim slučajevima nisu bili navedeni objektivni ili uvjerljivi razlozi kojima bi se opravdale te izmjene.

Time se oslabljuje veza između financiranja i provedbe, zbog čega se stvara rizik od toga da države članice dobiju financijska sredstva čak i ako uspješnost nije zadovoljavajuća.

Konačni zahtjevi za isplatu bespovratnih sredstava iz RRF-a mogli su se podnijeti do 30. rujna ove godine, pa je, kako bi se ispoštovao taj rok, u rujnu podnesen čak 21 zahtjev, pri čemu ih je po 8 podneseno 29. odnosno 30. rujna. Komisija sad mora do kraja 2026. obraditi zahtjeve u visini od 90 milijardi eura. Takva situacija stvara neposredan rizik.

Naime, prema našem iskustvu pritisak na potrošnju na kraju proračunskog razdoblja može dovesti do povećanja plaćanja koja nisu u skladu s pravilima i potaknuti odabir projekata niže kvalitete ili smanjenog opsega, što u konačnici dovodi do nedjelotvorne upotrebe financijskih sredstava EU-a.

Što to znači za sljedeći VFO?

Svi zajedno moramo učiti iz iskustva stečenog u primjeni RRF-a. Ako EU prijeđe na model financiranja koji se temelji na uspješnosti, a ne na nastalim troškovima, mora postići to da ključne etape i ciljne vrijednosti budu vjerodostojne, jasno definirane, objektivno mjerljive i izravno povezane s rezultatima koje treba ostvariti. Informacije o uspješnosti također moraju biti pouzdane, transparentne i prikladne za neovisnu provjeru.

Naša je procjena da predloženi okvir uspješnosti nije osmišljen na odgovarajući način. Naime, taj okvir ne omogućuje mjerenje onog što je ostvareno potrošnjom EU-a ili onog što građani EU-a u konačnici dobivaju za svoj novac.

Zaduživanje i budući proračuni

Komisijin prijedlog proračuna za razdoblje 2028. – 2034. iznosi gotovo 2 bilijuna eura, odnosno oko 1,26 % BND-a EU-a. U tom okviru 0,11 % BND-a namijenjeno je isključivo za servisiranje duga povezanog s instrumentom NextGenerationEU.

Zaduživanje EU-a moglo bi dosegnuti 1 bilijun eura do 2027., čemu bi u najvećoj mjeri doprinio NGEU. Komisija u prijedlogu za sljedeći VFO predlaže fiksni godišnji iznos od 24 milijarde eura u tekućim cijenama za pokrivanje otplata kamata i glavnice. Već samo troškovi kamata povezani s bespovratnom potporom u razdoblju 2028. – 2034. u okviru instrumenta NGEU mogli bi iznositi oko 93 milijarde eura.

Prijedlozi Komisije za sljedeći proračun predviđaju i znatno dodatno zaduživanje, uključujući 150 milijardi eura za planove država članica za nacionalno i regionalno partnerstvo, do 100 milijardi eura dodatne potpore Ukrajini, te za potencijalnu upotrebu instrumenta za slučaj ozbiljne krize u iznosu do 395 milijardi eura.

Važno je napomenuti i da ukupni predloženi proračun VFO-a iznosi 2 bilijuna eura, ali taj iznos ovisi o realizaciji predloženih dodatnih izvora prihoda, koji čine oko 20 % predloženog proračuna.

Općenito gledajući, pozivamo na oprez: ako se ti dodatni izvori prihoda ne odobre i ne realiziraju u skladu s očekivanjima, proračun EU-a mogao bi se suočiti sa znatnim manjkom.

U tom bi slučaju potrebni bili veći doprinosi država članica, smanjenje opće razine ambicioznosti proračuna, dodatno zaduživanje ili refinanciranje postojećeg duga.

Nadalje, planirano znatno zaduživanje moglo bi izložiti države članice dodatnim financijskim obvezama u vrijeme u kojem se njihovi proračuni već nalaze pod velikim pritiskom.

Zaključak

Zaključno, uzimanje u obzir nalaza i nedostataka utvrđenih u godišnjem izvješću Suda ključno je za jačanje upravljanja financijskim sredstvima EU-a i poboljšanje njihove provedbe, posebno u kontekstu trenutnog VFO-a, u kojem iskorištavanje sredstava u okviru podijeljenog upravljanja trenutačno iznosi samo oko 30 %.

Međutim, gledajući prema budućnosti, za ambiciozne proračune potrebne su jednako tako ambiciozne zaštitne mjere. Ako Unija prijeđe na model financiranja koje nije povezano s troškovima i koji se temelji na dostizanju ključnih etapa i ciljnih vrijednosti, mora izvući pouke iz stečenog iskustva te povećati odgovornost i transparentnost u cijelom sustavu.

Uspjeh se ne bi trebao mjeriti samo manjim brojem pravila ili većom fleksibilnošću, već i time vide li građani bolje rezultate, postiže li se javnim novcem veći učinak i jača li se povjerenje u europski projekt.

Na kraju bih želio zahvaliti osoblju i Kolegiju Suda. Njihova predanost, stručnost i savjestan rad temelj su kvalitete ovog godišnjeg izvješća i čine ključan doprinos jačanju uloge i misije Suda.

Hvala vam na pozornosti.